

Nr 13

Utlåtande i anledning av väckta motioner om upphävande av bestämmelserna om trafik i samband med statsbesök.

Tredje lagutskottet har behandlat två inom riksdagen väckta och till lagutskott hänvisade motioner nr 73 i första kammaren av fru Segerstedt Wiberg och nr 97 i andra kammaren av herr Börjesson i Falköping.

Motionärerna hemställer ”att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t an hålla om att dess kungörelse med särskilda bestämmelser om trafik i samband med statsbesök må upphävas (SFS 1966: 482)”.

Som grund för yrkandet framhåller motionärerna att de möjligheter att underlåta att följa vägtrafikförordningen (VTF) som ges i denna kungörelse måste anses utgöra en fara ur trafiksäkerhetssynpunkt. Något egentligt skäl till att besökande statschefer eller medlemmar av främmande makters regeringar eller andra utländska personer i liknande ställning skall färdas i annan ordning än som medges i vägtrafikförordningen synes inte finnas. Personer av här nämnt slag bör kunna visas övliga hedersbetygelser inom ramen för vägtrafikförordningens bestämmelser.

Gällande bestämmelser

A. Referat rörande vissa bestämmelser i VTF om utryckningsfordon, m. m. och bestämmelser i övrigt som omfattas av kungörelsen under B.

1 § 4 mom.: Med utryckningsfordon avses ambulansbil samt motorfordon, som är avsett att användas av brandväsendet vid eldfara, av brandkår eller spårvägs- eller järnvägsföretag för att bereda hjälp vid eller förhindra olycksfall eller för att undanröja trafik hinder, eller av polis- eller tullpersonal i bråds kande tjänsteutövning.

40 § 1 mom.: Förare av utryckningsfordon må i trängande fall underlåta att följa bestämmelsen i momentets första stycke av innebörd att vägtrafikant skall ställa sig till efterrättelse de anvisningar rörande trafiken, vilka meddelas genom uppsatta anslag, vägmärken och signaler.

41 § 1 mom.: Vägtrafikant skall, där så kan ske, lämna fri väg för spårvagn, militärtrupp och begravningsståg samt annan procession. Detta gäller dock inte förare av utryckningsfordon, för vilket påkallas fri väg enligt 2 mom.

2 mom.: Förare av utryckningsfordon äger i trängande fall påkalla fri väg för fordonet. För sådant ändamål skall signal givas med särskild larmanordning och framtill på fordonet föras minst en lykta med kraftigt rött sken framåt. Larmanordningen skall

vara av typ, som godkänts av Konungen eller den myndighet Konungen därtill förordnar. — Det åligger annan vägtrafikanter ävensom förare av spårvagn, som inte framgår på särskild banvall, att i god tid om möjligt lämna utryckningsfordon fri väg, då så påkallas.

48 § 1 mom.: Fordonsförare, som ämnar passera eller eljest köra in på huvudled, skall dessförinnan stanna fordonet samt skall lämna företräde åt fordon på huvudleden. Förare, som ämnar köra in på motorväg, skall lämna företräde åt fordon på denna.

Förare, som från parkeringsplats, fastighet, tomt, äga eller annat dylikt område vill passera eller svänga in på väg, skall lämna företräde åt fordon på vägen.

2 mom.: Då i annat fall än i 1 mom. sägs ett fordons kurs skär ett annat fordons kurs, skall föraren av det fordon, som har det andra fordonet på sin vänstra sida, lämna företräde åt det sistnämnda fordonet. Härmed fritas dock inte någon förare från skyldighet att iakttaga försiktighet vid passerande av eller färd in på korsande eller anslutande väg. Detta skall särskilt gälla den, som från väg med ringa trafik kommer in på väg med livlig trafik.

3 mom.: Har spårvagn stannat vid hållplats, där refuge för passagerare ej finnes, skall fordonsförare, som ämnar passera till vänster om spårvagnen i dennas färdriktning räknat, stanna sitt fordon före hållplatsen för att lämna företräde åt gående, som färdas till eller från spårvagnen.

4 mom.: Vad i paragrafen stadgas skall inte gälla, då annat följer av bestämmelserna i 41 §.

Den i 1 mom. föreskrivna skyldigheten att stanna fordon skall icke föreligga beträffande utryckningsfordon, för vilket fri väg påkallas enligt vad i 41 § 2 mom. sägs.

48 a §: Förare av fordon skall hålla en med hänsyn till omständigheterna tillräckligt låg hastighet, när fordonet nalkas övergångsställe.

Förare skall lämna företräde åt gående som korsar eller står i begrepp att korsa körbanan på bevakat övergångsställe i enlighet med anvisning genom trafiksignal eller av polisman. Förare skall stanna för att låta gående passera på obevakat övergångsställe, om det är nödvändigt för att undvika fara eller olägenhet för den gående.

50 § 2 mom.: Inom tätbebyggt område får enligt momentets första stycke ljudsignal ges endast då detta enligt 47 § eller 1 mom. erfordras vid omkörning eller till förebyggande av fara för person eller egendom. Det sagda gäller inte utryckningsfordon, då det används vid utryckning, och inte heller annat fordon, då det används vid eldfara för brandväsendets räkning eller av polis- eller tullpersonal, läkare, barnmorska eller veterinär i brådsakande yrkesutövning.

50 § 3 mom.: För utryckningsfordon under utryckning gäller inte bestämmelsen att från visst fordon, som skall vara utrustat med ljudapparat av visst slag, ljudsignal inte får ges med apparat av annat slag.

50 § 5 mom.: Bestämmelserna dels i 56 § om bl. a. maximihastigheter inom tätbebyggt samhälle (2 mom.) och maximihastigheter för vissa bussar, lastbilar och fordonskombinationer (1 mom.) dels med stöd av bestämmelserna meddelade föreskrifter gäller inte sådana fordon som omnämnes i 50 § 2 mom.

61 § 5 mom.: Enligt 61 § utfärdad lokal föreskrift om inskränkning i färdhastighet skall inte gälla sådana fordon som omnämnes i 50 § 2 mom.

77 § andra stycket: Om beträffande visst fordon eller visst slag av fordon undantag i särskilt hänseende från vägtrafikförordningen finnes vara påkallat, meddelas bestämmelser härom av Konungen eller den myndighet Konungen därtill förordnar.

B. Kungörelsen den 29 juni 1966 med särskilda bestämmelser om trafik i samband med statsbesök.

Kungörelsen innehåller följande bestämmelser.

När det är påkallat i samband med besök av statschef eller medlem av främmande makts regering eller annan utländsk person i liknande ställning, får förare av polisfordon och av fordon som föres under ledning av polisfordon underlåta att följa bestämmelserna i 40 § 1 mom. första stycket, 50 § 2 mom. första stycket och 56 § 1 och 2 mom. VTF samt bestämmelser meddelade med stöd av 56 eller 61 § VTF, om sådan ljussignal som anges i 41 § 2 mom. VTF ges från polisfordonet. Ges från polisfordonet även sådan ljudsignal som anges i samma moment, får föraren dessutom underlåta att följa bestämmelserna i 41 § 1 mom., 48 § 1–3 mom. och 48 a § VTF. — De särskilda förutsättningar för rätt att ge ljus- eller ljudsignal som föreskrives i VTF gäller ej för polisfordon i de fall som avses i denna kungörelse. — Polismyndigheten skall tillse att de särskilda åtgärder vidtages som trafiksäkerheten kräver.

Interpellation

Vid höstsessionen 1966 väckte herr Börjesson i Falköping interpellation i ämnet. Interpellationen besvarades i andra kammaren fredagen den 9 december av statsrådet Hermansson. Utskottet hänvisar till riksdagsprotokollet sagda dag.

Utskottet

Med stöd av 77 § VTF utfärdade Kungl. Maj:t den 29 juni 1966 en kungörelse med särskilda bestämmelser om trafik i samband med statsbesök. Enligt kungörelsen får, när det är påkallat i samband med besök av statschef eller medlem av främmande makts regering eller annan utländsk person i liknande ställning, förare av polisfordon och av fordon som föres under ledning av polisfordon underlåta att följa ovan närmare redovisade bestämmelser i VTF. En förutsättning för sådan rätt är att de för utryckningsfordon stadgade ljussignalerna och i vissa fall även ljudsignalerna används. Enligt kungörelsen skall polismyndigheten tillse att de särskilda åtgärder vidtas som trafiksäkerheten kräver.

Motionärerna framhåller att de möjligheter, som kungörelsen medger att underlåta att följa vissa regler i VTF, måste anses utgöra en fara från trafiksäkerhetssynpunkt. De besökande statschefer och andra liknande personer som omfattas av kungörelsen bör enligt motionärerna kunna visas övliga hedersbetygelser utan att man

gör avsteg från VTF:s regler. Motionärerna hemställer därför att kungörelsen måtte upphävas.

Vid statsbesök eller liknande besök inläggs regelmässigt för tids vinnande ett flertal programpunkter under samma dag. Det är givetvis angeläget att förseningar undviks vid färd mellan de olika programinslagen. Redan med hänsyn härtill är det av betydelse att en kortge med utländska gäster, som kungörelsen närmast tar sikte på, får möjlighet att snabbt ta sig fram i trafiken. Av vikt är också att kortegen kan hållas samlad. Ett stopp på färdvägen kan vidare vålla svårigheter i trafiken. Naturligtvis får trafiksäkerheten inte eftersättas. Enligt kungörelsen skall också polismyndigheten tillse att de särskilda åtgärder vidtas som trafiksäkerheten kräver. Vid nu angivna förhållanden får utskottet, som förutsätter att kungörelsen tillämpas endast i de fall då så verkligen erfordras, avstyrka bifall till motionerna.

Utskottet får därför hemställa,

att förevarande motioner, I:73 och II:97, icke måtte föranleda någon riksdagens åtgärd.

Stockholm den 28 februari 1967

På tredje lagutskottets vägnar:

ERIK ALEXANDERSON

Vid detta ärendes behandling har närvarit:

från f ö r s t a kammaren: herrar Alexanderson*, Göran Karlsson, Svante Kristiansson, Knut Johansson, Ebbe Ohlsson, Erik Jansson, Akesson och Fälldin*;

från a n d r a kammaren: herr Johansson i Torp, fru Torbrink, herrar Grebäck, Hedin, Tobé, Sundelin, fru Ekroth och herr From.

*) Ej närvarande vid utlåtandets justering.